

Kirjallinen kysymys KK 1/2022 vp

Juha Sipilä kesk ym.

Kirjallinen kysymys kalatalouden edistämisestä

Eduskunnan puhemiehelle

Suomessa on erinomaiset edellytykset kalankasvatukselle sekä potentiaali omavaraisuuteen kalantuoannossa. Meillä on pitkä rannikko, jokia sekä paljon järviä, jotka mahdollistavat kalanviljelyn ympäri Suomea. Suomalainen kala täyttää myös korkeat laatuksiteerit, sillä kala kasvatetaan puhtaissa vesissä ja on lyhyiden etäisyyksien sekä tehokkaan kylmäketjun ansioista tuoretta ja turvallista ravintoa. Lisäksi kala on terveellinen sekä ilmasto- ja ympäristöystävällinen proteiinin lähde. Kalataloudella on myös tärkeä työllistävä vaikutus: se tuo työpaikkoja etenkin saaris- toalueille sekä haja-asutusalueille. Elinkeino on Suomessa merkitykseltään suurempi kuin muissa Euroopan maissa keskimäärin.

Kuitenkin tällä hetkellä Suomeen tuodaan edelleen huomattavasti enemmän kalaa kuin täällä tuotetaan tai kalastetaan. Luonnonvarakeskuksen mukaan kotimainen kalankasvatus on pudonnut yli 20 miljoonasta kilosta noin 13 miljoonaan kiloon, vaikka kalan kysyntä on kasvanut. Suomalais- ten ostamasta kalasta enää alle 20 prosenttia on kotimaista.

Kotimaisen kalan osuuden lisäämistä kulutuksessa on pyritty edistämään poliittisesti jo pitkään, ja hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti on laadittu kotimaisen kalan edistämishjelma ratkai- semaan toimintaympäristön haasteita ja kasvun esteitä alalla. Ohjelma sisältää esimerkiksi kalan- kasvatuksen ympäristölupajärjestelmän kehittämistoimet, jotka huomioivat vesiympäristön suo- jelun tason. Edistämishjelma hyväksyttiin viime vuoden heinäkuussa, mutta kuitenkin tarvit- tavia muutoksia, jotka mahdollistavat kalankasvattajille tuotannon kasvattamisen ja siten kasvu- tavoitteisiin pääsyn, ei ole saatu vietyä käytäntöön.

Suurimmat haasteet alalla liittyvät ympäristölupitukseen. Ongelmana on, etteivät ympäristölu- pien viranomaisohjeet ole yksiselitteisiä ja yhdenmukaisia. Myös Itämeri-rehuun perustuvaa kiertotalousratkaisun määrittämistä ja sen ottamista käyttöön tulisi kiirehtiä, sillä tämä parantaisi mahdollisuuksia ympäristöluvan saamiseen. Lisäksi lupien määräaikaaisuudet vaikuttavat inves- tointihalukkuuteen ja tuotannon kasvattamiseen Suomessa. Yksittäiset lupahankkeet kestävät useita vuosia, ja valitusten käsittelyajat pidentävät lupien saamista.

Koska kotimaisen kalatalouden kasvua ei ole saatu tavoitteiden mukaiseen kasvuun, tulisi nimit- tää pysyvä ympäristöministeriön vetämä työryhmä, jonka tehtävänä olisi kartoittaa, mihin kalan- kasvatuksen edistäminen käytännössä törmää ja mitä tulisi tehdä, jotta poliittisella tasolla tehdyt linjaukset kalankasvatuksen edistämisestä saadaan riittävän nopeasti käytäntöön. Työryhmä laa- tisi kalankasvatuksen ympäristölupitukseen yksiselitteiset ja yhdenmukaiset viranomaisohjeet koko maahan ja varmistaisi, että ELY-keskusten lupapäätökset perustuvat alan tutkimuslaitos-

Kirjallinen kysymys KK 1/2022 vp

ten, Luonnonvarakeskuksen ja Suomen Ympäristökeskuksen tuottamaan tutkimustietoon. Kun viranomaisten tietotarpeet määriteltäisiin jo hankkeiden alussa, säästytettäisiin myös valituksilta, jotka pidentävät lupaprosessia. Ympäristöministeriön työryhmä raportoi säännöllisesti sekä eduskunnan ympäristö- että maa- ja metsätalousvaliokunnalle.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mitä toimenpiteitä on tehty, jotta kalankasvatuksen edistäminen ja Itämeri-rehun huomioiminen luvituksessa toteutuu käytännössä,

miten kalankasvatuksen edistämistä aiotaan seurata ja

olisiko kalataloudelle asetettuihin tavoitteisiin pääsemiseksi mahdollista perustaa ehdotettu ympäristöministeriön vetämän työryhmä?

Helsingissä 1.2.2022

Juha Sipilä kesk
Anne Kalmari kesk